

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

«Επιχειρηματικότητα 2016 – 2017: Σε κάμψη η νέα επιχειρηματικότητα»

Την Δευτέρα 18/12/2017, πραγματοποιήθηκε ανοικτή δημόσια εκδήλωση που διοργάνωσε το **Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)** για την παρουσίαση της **Ετήσιας Έκθεσης για την Επιχειρηματικότητα 2016-2017**. Η έκθεση αυτή δημοσιεύεται κάθε χρόνο από το 2003 και εντάσσεται στο πλαίσιο της συμμετοχής του IOBE στο παγκόσμιο ερευνητικό πρόγραμμα Global Entrepreneurship Monitor (GEM)¹.

Η εκδήλωση άνοιξε με τους χαιρετισμούς του Προέδρου του Δ.Σ. του IOBE κ. **Τάκη Αθανασόπουλου** και του Διευθύνοντος Συμβούλου της Eurobank κ. **Φωκίωνα Καραβία** ενώ τα βασικά ευρήματα της Έκθεσης παρουσίασε ο κ. **Άγγελος Τσακανίκας**, Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ και Επιστημονικός Υπεύθυνος του Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας του IOBE.

Κεντρικός ομιλητής στην εκδήλωση ήταν ο **Αναπληρωτής Υπουργός Έρευνας και Καινοτομίας κ. Κώστας Φωτάκης**, ενώ, ακολούθησε συζήτηση με τη συμμετοχή των κκ **Αλέξανδρου Ελευθεριάδη**, Chief Scientist και Co-founder της Vidyo, **Γιώργου Δημόπουλου**, Partner της VentureFriends, **Γιάννη Καλογήρου**, Καθηγητή στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και της κα **Ρούλας Μπαχαταλιά**, Programme Manager του προγράμματος EGG της Eurobank.

Την εκδήλωση και τη συζήτηση που πραγματοποιήθηκε συντόνισε ο κ. **Νίκος Βέττας**, Γενικός Διευθυντής του IOBE και Καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Όπως προκύπτει από την Έκθεση, το 2016 παρά τη σταθεροποίηση της οικονομίας, οι έντονες αβεβαιότητες για την πορεία της οικονομικής πολιτικής, σε συνδυασμό με τη φορολογική πίεση στην αυτοαπασχόληση και στους ελεύθερους επαγγελματίες, φαίνεται να επηρέασαν την επιχειρηματική δραστηριοποίηση, με αποτέλεσμα την κάμψη της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων, όπως επισημαίνεται και στον τίτλο της έκθεσης. Έτσι καταγράφεται σημαντική υποχώρηση του ποσοστού των ατόμων που βρίσκονταν στα αρχικά στάδια έναρξης μιας νέας επιχείρησης, Επίσης, τα ποιοτικά

---

¹ Το GLOBAL ENTREPRENEURSHIP MONITOR (GEM) είναι ένα διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα στο οποίο συμμετέχουν πάνω από 60 χώρες ετησίως. Στο πλαίσιο του GEM συλλέγονται εμπειρικά δεδομένα για την επιχειρηματικότητα από τις συμμετέχουσες ερευνητικές ομάδες και μέσω των ειδικών εκδόσεων και εκθέσεων τους συνεισφέρουν στην παγκόσμια συζήτηση για την επιχειρηματικότητα και τις σχετικές πολιτικές. Το IOBE, αποτελεί τον ελληνικό εταίρο στο ερευνητικό consortium του GEM και είναι υπεύθυνο για τη διεξαγωγή των αναγκαίων ερευνών στον ελληνικό πληθυσμό, την επεξεργασία των αποτελεσμάτων με βάση την κοινή εναρμονισμένη μεθοδολογία και την ένταξη τους στο διεθνές αναλυτικό πλαίσιο του GEM, ώστε να επιτυγχάνεται η συγκρισιμότητα των στοιχείων. Για περισσότερες πληροφορίες για το GEM, επισκεφτείτε το σχετικό site: <http://gemconsortium.org>.

[Type here]

στοιχεία της νέας επιχειρηματικότητας φαίνεται να επιδεινώνονται, καθώς περιορίζεται η καινοτομικότητα, διατηρείται υψηλή η επιχειρηματικότητα ανάγκης, διευρύνονται τα εγχειρήματα στον τομέα της λιανικής, ενώ δεν φαίνεται να κινητοποιούνται ακόμα επαρκώς στην επιχειρηματικότητα άτομα από δεξαμενές υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου.

Από την άλλη πλευρά, στις θετικές εξελίξεις, επισημαίνεται εντονότερη αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, ενίσχυση της επιχειρηματικότητας ευκαιρίας, καθώς και ενίσχυση της εξωστρέφειας, αν και αυτή φαίνεται να σχετίζεται περισσότερο με τον σχετικά υψηλό αριθμό εγχειρημάτων υπηρεσιών στον κλάδο του τουρισμού, που εκ φύσεως έχουν έναν εξωστρεφή χαρακτήρα.

Η έκθεση περιλαμβάνει επίσης μια ανάλυση των χαρακτηριστικών των νέων εγχειρημάτων από μεγαλύτερης ηλικίας άτομα (senior entrepreneurship), καθώς και την ποσοτική διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την εξωστρέφεια των εγχειρημάτων .

Τα βασικά ευρήματα της Έκθεσης για την Επιχειρηματικότητα

- Το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 18-64 ετών που βρισκόταν το 2016 σε αρχικά στάδια επιχειρηματικής ενεργοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, υποχωρεί στο 5,7% (περίπου 380 χιλιάδες άτομα) από 6,7% (περίπου 450 χιλιάδες) το 2015. Πρόκειται για μία από τις χαμηλότερες διαχρονικά επιδόσεις της χώρας (2003-2016: 6,9%).
- Το ποσοστό του πληθυσμού που δηλώνει πως έχει διακόψει ή αναστείλει την επιχειρηματική του δραστηριότητα το 2016 ανέρχεται στο 3,8% του πληθυσμού (περίπου 260 χιλιάδες άτομα), υψηλότερα από το αντίστοιχο ποσοστό του 2015 (3,0%). Επτά στους δέκα δηλώνουν ως βασικότερο λόγο διακοπής ή αναστολής λειτουργίας της επιχείρησης την έλλειψη κερδοφορίας.
- Το 41% των επιχειρηματιών αρχικών σταδίων (περίπου 160 χιλιάδες άτομα) ξεκίνησαν ένα επιχειρηματικό εγχείρημα από ανάγκη, ενώ το 36,1% (περίπου 140 χιλιάδες άτομα) διέκριναν κάποια επιχειρηματική ευκαιρία. Σε σχέση με μέσο όρο άλλων ευρωπαϊκών χωρών που ανήκουν στην ομάδα της καινοτομίας (των πιο αναπτυγμένων δηλαδή χωρών στις οποίες ανήκει και η Ελλάδα), η επιχειρηματικότητα ευκαιρίας κινείται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα (55,8%), ενώ η επιχειρηματικότητα ανάγκης βρίσκεται σε υψηλότερα επίπεδα (22,8%).
- Η γυναικεία επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων μειώθηκε σε 4,8% (περίπου 168 χιλιάδες γυναίκες) από 6% το 2015, ενώ στους άνδρες μειώθηκε σε 6,6% (περίπου 200 χιλιάδες άνδρες) από 7,5% το 2015.
- Σχεδόν ένας στους τρεις επιχειρηματίες (35%) έχει τουλάχιστον ένα πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με το 7,8% μάλιστα να διαθέτει κάποιου είδους μεταπτυχιακή ειδίκευση. Σχεδόν το 42,7% όμως είναι απλώς Απόφοιτοι Λυκείου, ποσοστό μάλιστα που έχει ενισχυθεί σε σχέση με το 2015.
- Το 2,9% των ατόμων ηλικίας 18-64 ετών %, (περίπου 212 χιλιάδες άτομα) δήλωσαν πως

[Type here]

διαδραμάτισαν ρόλο άτυπου επενδυτή για τη χρηματοδοτική υποστήριξη μιας επιχειρηματικής πρωτοβουλίας άλλων, ποσοστό ελαφρώς χαμηλότερο από το 2015, αλλά και από το μέσο όρο των χωρών καινοτομίας (3,4%). Ένα ποσοστό της τάξης του 84% των άτυπων επενδυτών όμως αποτελούν μέλη του στενότερου ή ευρύτερου οικογενειακού κύκλου του νέου επιχειρηματία.

- Σε κλαδικό επίπεδο, διατηρείται υψηλό το ποσοστό των εγχειρημάτων στον πρωτογενή τομέα (7,7% το 2016) που είναι μια από τις υψηλότερες σχετικές επιδόσεις διαχρονικά. Τα νέα εγχειρήματα στον κλάδο της μεταποίησης φαίνεται να μειώνονται, ενώ σημαντική άνοδος σημειώνεται στο ποσοστό των νέων εγχειρημάτων που εντάσσονται στις υπηρεσίες προς τους καταναλωτές. Συνεπώς, η σταθεροποίηση της οικονομίας το 2016 και η μικρή ενίσχυση της ιδιωτικής κατανάλωσης φαίνεται να ενισχύει και πάλι το ενδιαφέρον για εγχειρήματα λιανικής, εξέλιξη που επαναφέρει χαρακτηριστικά ενός προτύπου ανάπτυξης που χαρακτήρισε την εποχή προς της κρίσης.
- Τρεις στους πέντε επιχειρηματίες δηλώνουν ότι κανένας, δυνητικός, πελάτης δε θα θεωρήσει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους νέα και πρωτοποριακά, ενώ και ένα 15,6% δηλώνει ότι όλοι θα θεωρήσουν τα προϊόντα τους ως καινοτομικά. Το εύρημα αυτό πιθανόν να οφείλεται στο γεγονός ότι τα νέα εγχειρήματα αφορούν κυρίως στους τομείς υπηρεσιών προς τον καταναλωτή.
- Σχεδόν ένας στους τρεις επιχειρηματίες αρχικών σταδίων το 2016 φαίνεται να μην απασχολεί κανέναν άλλον στο νέο του εγχείρημα, ενώ τρεις στους 5 απασχολούν έως 5 άτομα κατά την έναρξη. Τα νέα εγχειρήματα φαίνεται τελικά να είναι πολύ μικρές επιχειρήσεις, κάτι πάντως που συμβαίνει πάντως σε αρκετές χώρες. Κατά βάση δηλαδή τα νέα εγχειρήματα προσφέρουν απασχόληση στους ιδρυτές τους.
- Ένας στους τρεις επιχειρηματίες δηλώνει ότι απευθύνεται αποκλειστικά στην εγχώρια αγορά, ενώ ίδιο και το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι πάνω από το ¼ του τζίρου τους προέρχεται από πελάτες εξωτερικού, επίδοση ελαφρώς χαμηλότερη από τον μέσο όρο των χωρών καινοτομίας (35%). Πάντως για πρώτη φορά φαίνεται να ενισχύεται εκτός από την έκταση των εξαγωγών και η έντασή τους, καθώς το ποσοστό όσων εξαγουν πάνω από το 25% του κύκλου εργασιών τους για πρώτη φορά ξεπερνά το 70%.
- Παρόλο που το 64% των πολιτών της χώρας δηλώνουν ότι η επιχειρηματικότητα αποτελεί μια καλή επαγγελματική σταδιοδρομία και ένα 66% δηλώνει ότι οι επιτυχημένοι επιχειρηματίες αντιμετωπίζονται με σεβασμό και καταξίωση, το ποσοστό του πληθυσμού που διαβλέπει επιχειρηματικές ευκαιρίες το επόμενο δμήνο στη χώρα είναι το χαμηλότερο παγκοσμίως καθώς είναι μόλις 13%. Από την άλλη πλευρά, αν και το 71% των νέων επιχειρηματιών δηλώνει ότι διαθέτει τις ικανότητες και τις γνώσεις για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, η Ελλάδα διατηρεί διαχρονικά μία από τις υψηλότερες επιδόσεις στον κόσμο (περίπου 70%) στο φόβο της αποτυχίας.

[Type here]

Τα εμπόδια στην επιχειρηματικότητα

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του 2016, το επιχειρηματικό περιβάλλον στη χώρα παραμένει δυσμενέστερο σε σύγκριση με τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες καινοτομίας. Η χαμηλή δυναμική της ελληνικής επιχειρηματικότητας ερμηνεύεται σε ένα βαθμό από τις επιπτώσεις της κρίσης, κυρίως όμως οφείλεται σε δομικές και διαρθρωτικές αδυναμίες της χώρας που σχετίζονται με τη γραφειοκρατία, το ασταθές φορολογικό πλαίσιο, αλλά και τη μη διαθεσιμότητα ή μη αποτελεσματική λειτουργία μηχανισμών προώθησης και υποστήριξης της επιχειρηματικότητας.

Τα βασικά εμπόδια επιχειρηματικής δραστηριοποίησης στην Ελλάδα σε σημαντικό βαθμό εκπορεύονται από την έλλειψη ενός γενικότερου πλαισίου εθνικών πολιτικών για την επιχειρηματικότητα, αλλά και την αναποτελεσματικότητα των πολιτικών σε ότι αφορά στη φορολογία των νέων επιχειρήσεων, στη γραφειοκρατία, αλλά και σε άλλους παράγοντες όπως π.χ. στη μη αποτελεσματική λειτουργία των δημόσιων φορέων που εποπτεύουν την ίδρυση των νέων επιχειρήσεων. Σημαντικά προσκόμματα στην επιχειρηματικότητα τίθενται ακόμα από τη δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοδότηση, τα υψηλά εμπόδια εισόδου στην αγορά, αλλά και τη λειτουργία του ευρύτερου πολιτικού και κοινωνικού περιβάλλοντος.

Από την άλλη όμως, βασικά κίνητρα προώθησης της επιχειρηματικότητας, σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες μπορούν να αποτελέσουν η αναβάθμιση του επιπέδου εκπαίδευσης, εστιάζοντας κυρίως στην ανάπτυξη του επιχειρείν και η υλοποίηση δράσεων που ενθαρρύνουν την επιχειρηματικότητα και παρέχουν κίνητρα για την έναρξη εγχειρημάτων.

Για περισσότερα στοιχεία και πληροφορίες για το Παρατηρητήριο Επιχειρηματικότητας του IOBE, καθώς και για το πλήρες κείμενο της έκθεσης μπορείτε να επισκεφτείτε το σχετικό σύνδεσμο στον ιστότοπο του IOBE: <http://www.iobe.gr> . _

Αθήνα, 18 Δεκεμβρίου 2017

Η μελέτη εκπονήθηκε με τη στήριξη της

A STAR ALLIANCE MEMBER